

VZDĚLÁNÍ LIDU.

Vzácné životní cíle, každé duševní a ideové hnutí musí být nesené a podpořeno touhou po vzdělání, po osvícení, po uplatnění vědeckých výzkumů. Jinak nelze dosáhnout pravé osobní svobody, jinak nelze dosáhnout duševního míru, štěstí, spokojenosti a blahobytu. Vzdělání jest prostředkem k osvobození, prostředkem k mravnímu povznesení — jedinec — člověčenstvo.

Svoboda sama o sobě by nedostavovala, kdyby neměla cíle vyšší, kdyby nebyla řízena smérem; ukončit potřeby duševní. Veliký životní cíl musí nám tedy být pobídkou, šifrou vzdělání, napomáhá k šíření zájmů osvícených, utvrďuje a zabezpečuje jednotnost a mocnost vědy.

Každá kulturní osvícenská epocha jako reformace, doba racionalismu, humanismu, idea národní vlastenecké nadšení z ní pochází, to vše bylo povzbuzením, propagací snah osvícených, vzdělávacích.

Každé takové období značí postup kulturních osvícenských statků duševních, ať již se pak jeví v literatuře, umění a v jiných poměrně složitých kruzích.

Snaha po politické svobodě způsobuje osvícenské vzněty, máme toho důkazy v časopisectvu, spolku, kterého obě kulturní poměry velice se rozvíjely. Lid neměl více netačným k tomu, co se týče záležitosti veřejných, státních, co se týče potřebami jeho soustavy, lid čte, chce být poučen, tím šíří se a postupují osvícenské snahy, tím šíří se i kulturní statky.

Snaha po politické svobodě, působí na člověka uslechtilé, on domáhá se pak svobody duševní a občanské, požitků duševních, on stává se duševně svobodným, kulturně pokročilým.

Máme toho potěšitelné důkazy, jak touha po vzdělání stoupá: v hnutí dělnickém. Četba je bohatá, dělnictvo má hojnost časopisů, připravuje se tím půda zájmům literárním, osvícenským.

Dělnictvo jeví téměř horoucí zájem na všem, co slouží vzdělání, co se pojí s literaturou, vědou. Nová literatura má na mnoze již ráz (v užším slova smyslu) vědecký, vliv propaguje nové, časové myšlenky, propaguje nové názory, nové ideály, jež vyvozeny jsou ze stanoviska rozumové, hospodářské, moderní soustavy, z idejí: člověčenství, humanismu.

Duševní poklady, jež sneseny a přístupny jsou v četárnách a knihovnách, mají své tituly v dělnictvu. Je na mnoze ku podivu, jak touha po vzdělání v těchto kruzích se projevuje, jaký stupeň vzdělání mezi dělnictvem je dosažen.

Veliký a vědecký úkol připadá to oněm kruhům, jež vlastně mají dbát o vzdělání, o šíření vzdělání.

Knihovny a četárny (obecní, státní) obsahují mnohé materiály bohaté, ale účelu svému v celku nevyhovují, protože jsou příliš stranné. Následkem toho dbá se méně o zaopatření četby dobré, četby duchem moderním řízené.

Lidová literatura není vždy na vyšší doby, četba pro mládež, většinou je zastaralá, odtud pak bře své vlivy a své úžasné rozšíření literatura krvavá a otravná.

A lze se tomu diviti, když na mnoze i díla klassická se proscribují.

Škola je prostředkyní mezi vzděláním mládeže a vzděláním lidu, jí připadá veliký úkol, aby její působení, její výchovný vliv, přenesen byl do školy života. Tento úkol může provést jenom tehdy, když novému myšlenkovému ideovému pochodu se přizpůsobí.

Dosud je v ní příliš mnoho staroby a zveličování těch nespočetných velikánů, kteří ve skutečnosti, pokroku a blahu člověčenstva málo prospěli (cesarism, militarism).

Hlavním vedrovcem, nosičem vzdělání, uslechtilí, umravnění je lid, je život lidu, je cíl člověčenstva. Stojí-li lid pod vlivem velikých cílů, velikých a mocných ideálů, je-li si vědom toho, že bojuje pro duševní statky svobody, volnosti předvedení, tož možno bezpečně souditi, že rozvíjí se v něm mocná touha po vědění, po vzdělání. (Doba husitská přispěla velice k vzniku a rozšíření české literatury).

Kde veliké cíle, veliké ideály

BOHUMÍR KRYLA, virtuos na klavír.

ovládají, tam je život plný, svěží, zdravý, kde ochablost, lhostejnost, kde rozšíří se snahy po požitkářství, po ukončení hlady "hospodářského prospěchařství," tam kulturní dílo živo, upadá.

Nemůže být většího nebezpečí pro jedince, pro společnost, pro etiku, jako život vědní, jako život bez velikých cílů, bez velikých ideálů. Kde toto zlo se usadí, tam nastane mravní úpadek. Život je bezradostný, poloprázdný, bezúčelný, není-li posvěcen plodně práci, snaze po uplatnění dobra a krásna.

Účelnost života rovněž být počtená a vyplněna. Veliké postání člověčenstva lze s úspěchem konati i v malém a je svatou povinností každého jedince, by k této věci "vzdělání, osvícení" se přihlížoval, v tom směru i také působil.

Brázdineli půdu pro směr vzdělanosti, konáme nejlépe svůj úkol a splácíme zase dluh vědomosti, již učitelům, apoštolům člověčenstva dlužíme.

Šifrou uvědomění, šifrou vzdělaní, napomáháme k mravnímu povznesení sebe samých, přispíváme tím i k povznesení svého okolí, svých následovníků.

Ve vzdělání spočívá spása, budeme i my v zahraničí pěstěti vzdělání a osvícení, v tom směru, v tom duchu konejme svou povinnost i v roce 1910.

V tom předsevzetí povznést i naši vzdělanostní úroveň, nechť spočívá též naše činnost.

K NAŠIM VYOBRAZENÍM.

V dnešním čísle přinášíme podobu vzácného umělce, krajana Bohumíra Kryla, proslulého a nejvíceho komunisty v celých Spojených Státech, a jeho deernška Josefína, která jakkoli čítá teprve 12 roků, budi jako výborná houslistka nejživější a také všim právem zasloužený zájem u uměleckých kruzích. Otče její získal si však nejlepší pověst po celém našem Soustátí nejen jako solista, ale i jako výborný dirigent svého vlastního velkého orchestru, se kterým každoročně v letní době vydává se na velké umělecké cesty. Pochybujeme, že dnes stává jedině velké město, ve kterém by hudebně vzdělanější obecenstvo neznalo jméno — Kryl. Těž lze znát dnes už všude a všude, kamkoli zavítá, je velice rád nejenom vědět, ale i — a to hlavně — slyšet. Omaha — hlavně však česká Omaha — bude mít vzácnou příležitost vyslechnouti jej ve vlastním jeho koncertu, který se bude konati dne 20. února ve dvoraně zdejší Sokolovny. Při koncertu tom vystoupí i deernška jeho, Josefína, žačka proslulého virtuosa a učitele, Václava Maehka z Chicago. Miss Helen Norrisová, vynikající sopránistka, pianista Mr. Crowley a výtečný trombonista, krajan Jaroslav Čimera. Listky budou dány do předprodeje v nejbližších již dnech — Pro čtenáře naše nebudě snad při této příležitosti zajímavo, sdělíme-li s nimi, že mistr Kryl původně byl sochařem. Sam pracoval na velikolepém pomníku v Indianapolis, který byl v oboru

JOSEFÍNA KRYLOVÁ.

jeho práci posledně. Po té na vyzvání Sossova věnoval se výhradně hudbě a sice zaměřovnému svému nástroji — klavíru. By se za nedlouhou dobu stal velikým a svého druhu jediným mistrem na obřizném nástroji tom.

Jeho deernška Josefína narodila se roku 1898 v Indianapolis. Když otče její upozoroval, že již v útlém věku jeví značné hudební vlohy — počala hrát housle ve stáří čtyř let — věnoval jí velkou pozornost a sám se stal jejím prvním učitelem. Za dva roky po tom svěří jí výbornému a mal jím povolnému učiteli, Václavu Maehkovi, se kterým studuje dodnes. Ve stáří osmi roků vystoupila při prvním samostatném koncertu v Chicago, kde způsobila nemalý rozruch. Její repertuár je velice pestrý a bohatý a zahrnuje v sobě práce takových mistrů, jakými na př. jsou Viestupms, Wieniawski, De Beriot, Mlynarsky, Tschai-kowsky, a j. Josefína Krylová obdržela od svého otce dárkem vzácné housle — právě Stradivarky, které Bohumír Kryl zakoupil od říditele chicagského symfonického orchestru, A. Rosenbeckerka. — Omaha má se tedy na co těšiti.

DROBTY Z NIOBRARY A OKOLÍ.

Stavba síňů řádu Vyšehrad se blíží kvapně ke konci. Podlahy je dohotovena, a přítomně zaměstnán je malý na výpravě jeviště. Pánové V. Motáček a K. Kukul z Verdel zajeli k nám na několik hodin. Při prvním spatření jich domníval jsem se, že blíží se to známá dvojice "krátký s dlouhým." Nešťastí se žádné nestalo. Řád Vyšehrad, č. 53, ZČBJ, zvolil následující úřadníky pro tento rok: Předseda, F. H. Lenger; dozorce, Al. Skokan; tajemník, B. Opočenský; účetník, J. K. Kestl; pokladník, J. Noll; právodce, V. E. Uhlíř; stráž vnitřní, Fr. Petera; stráž venkovní, Fr. Skokan a výbor majetku, Vác. Liska. Přilíš rozhrátá kamna ve strojárně zdejší obilní sýpky zavini-la oheň, který ale, díky ochotě našich občanů, byl záhy uhašen. — Sýpka nalézá se téměř půl míle od města a v čase, kdy oheň byl vzníkl, nebyl žádný v budově. — Na štěstí kouř vycházející z budovy zpozorován byl z vedlejšího nádraží personálem téhož, kterýž

okamžitě telefonem uvědomil místo o stavu věci. Škoda způsobená neobnáší mnoho.

Josef Joura, doutníkář z Monowi, dlel zle za obehodem.

Pánové J. Noll, F. Petera, V. Uhlíř, B. Opočenský a Josef Wirth zajeli v úterý do Verdel za účelem prohlédnutí si světel, o které se jedná pro zavedení do síňů řádu Vyšehrad.

Zachycený telefon.

"Tak, kmotra, zas na slovíčko! Věřte, že jsem ani víčko nezhmořila do rána —"

"Copak, tetka, pro pána?"

"O, už je mi lépe zase — večera mužští plehli prase, považte si, dojísta mělo víc než čtyry sta!"

A já pořád mermomocí chytěla jsem jim vypomáti při tom, než jsem věděla, luft jsem asi chytila.

Brzy na to v každém kroku loupalo mně v zádech, hola, sotva že jsem chodila —"

"Tetka, to jste chytila;"

vy jste nad pochybnost měla být nad tím lize bděla; zdraví když se potrafi, nerado se navrátí."

"Tak jsem potom zavolala starýho a jenm prála: "poslechni, než půjdu spat, musis mne dřív namazat!"

"To jste řekla moudrě slovo; zblběl pak jst Trinerovo víno užla on lék."

To je dobrý prostředek.

Můj starý as před půl rokem udělal si chytivým krokem, já, jak jsem to seznala, hned jsem ho tím mazala.

Vidíte, a v krátkém čase byl jak mladík chlapič zase, co je pravda, pravda je, tohle víno prospěje."

"Ale, tetka druhá, víte, vy se moc mylit musíte, to se vnitřně užívá, proto se tak nazývá."

My to taky doma máme, jenom že to užíváme pouze v jistých případech, když vás píchá ve zádech, nejlépe vždy odčítá, když se namazati dáte světoznámým Hobokem, až nechei být prokoken, přece to vím s určitostí, že se zbavíte bolesti moje druhá tetičko."

To je dobré pro všecko."

"Můj starý to také chytí — někde se to v šandě váli u Čurdů to dávají na kola, když vrazil."

Ale pro to Trinerovo má též každý dobrý slovo, je to poklad celický pro nervosní paněky.

Hlavně ale oněm pravím, které trpí nevyspaním, bych je odporčila, jak jsem se přesvědčila.

Víte, já jsem před nedávnem nemohla spát žádným pádem se starým, ni samotná; tuhle paní Novotná,

když mne jednou navštívila, skutečně se mne zhroutil, jak jsem byla prepadlá, nu, a tu jí napadla

myšlenka na tohle víno — tak mi nebylo hned líno — že jsem se vám dojísta hned pustila do města.

Jak jsem začla užívati, hned to na mně bylo znáti, a za týden, nebo dva, byla jsem už zase svá.

Vy byste to zkusit měla — já jsem věru zmládlá oselá od té doby — jaký div, teď můžu spát s kýmkoliv."

"Nu, já právě na své spaní nemám žádné nářikání, abych se vám přiznala, já bych život prospala."

"Já také, však rok od roku bádruji mne kní oka, takhle přes den nejvíce — jak pak nesou slepice?"

"Špatně, tetka, už jich ani dost nemáme na snidání, jen tak jednou za týden — zatím, tetka, dobrý den!"

Netunický.

Dni se krátí a nastává doba, kdy každý více čte při světle. Pozorně je-li, že Vaše oči se kalí a Váš zrak slábně, neodkládejte a nechte svůj zrak prozkoumati u zkušeného optika. Nejlepší zárukou o úplném uspokojení při přizpůsobení brejli jest vyjádření se sta a sta krajanů, kteří v oboru tom po mnozí hodali. Graduoval jsem jednou z nejlepších škol a mimo to mám státní povolení.

A. CECHA, český optik a zlatník, 1248 již. 13. ulice.

KARO SYROB advertisement featuring an illustration of a woman and child, a product can, and text: 'KARo SYROB namazany na chleb je dobry pro hladového hochu i hladového muze. Zkuste jej a presvedcite se, jak chutna. Jest cisty a zdravý — má větší VYZIVNOU HODNOTU než jiné syroby. Každý jej má rád. Lidé, kteří nemohou strávit jiné syroby, jedi Karo bez potízi. 10c za velkou krabici. Požádejte o něj vašeho groceristu.' Includes 'KARO CORN SYRUP' logo.

ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC advertisement: 'Nejstarší a nejlepší místo pro schůzku jest ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC. v čísle 1206 Farní ulice. Právě importovaná piva na dep. PLZEŇSKÉ z Mělfanského pivovaru v Plzni v Čechách. Hobran Munich Bavaria pivo. Pivo Anheuser-Busch — světoznámé Faust získalo rozsáhlou reputaci. Kavárna pro dámy nalézá se na druhé podlaže. 401f'

Metz Bro's Brewing Co. advertisement: 'Metz Bro's Brewing Co. Nejstarší pivovar v Omaze. TELEFON DOVOLAS 110. Vaří nejlepší pivo sondačkové i ladveve na celém světě.'

Naše premie. advertisement for Crown dymka: 'Proslulá Crown dymka za 50c s víčkem za 65c. každému, kdo se předplatí na časopis a každému novému odběrateli. Za dymku tuto, jež je vyráběna firmou "The Crown Pipe Co." v Omaze, všude museli byste platiti dolar, my však poskytneme vám ji jako premii pouze za 50c. Dymka tato je posledním vynálezem v tomto oboru. Zůstane stále čistou, lahodnou a zdravotní. Dymka tato je dosud nejlepší z těch, jež v trhu se nalézají. Je velice šťastně kombinována a poskytuje příjemné, chladné a suché pokouření. Všechny nikotin a nečistota shromažďuje se v nepromokavé aluminiové odlévce. Tato zcela lehce se vyprázdní a dymka zůstane stále čista jako v den, kdy jste ji koupili. Tabák vykouří se do poslední snitky. Jest skutečně nejlepší náhradou za české porcelánové dymky s dlouhým višňovým troubelem. Hlavička je z importovaného jemného francouzského briaru, špička z tvrdého prýce a niklové kování. Jest velice úhledná a vydrží vám celá léta. Nenechte si ujiti příležitost k získání této proslulé dymky za poloviční cenu a dostaňte si jednu.'

KALENDÁŘE, KNIHY, OBRAZY advertisement: 'Amerikan, za doplatek . . . 30c. Pečirkův, s velmi pentavým obsahem, za doplatek . . . 15c. Jako jsou léta, tak i letošního roku jsou velmi pěkné, obsahující řadu lidových povídek od spisovatelů, již mezi lidem těší se značně oblibě. Pečirkovy kalendáře náležejí k nejoblíbenějším kalendářům zde i ve staré vlasti a i letošní vydání bude se každému líbiti. Vlasta Pittnerova vypravuje tu o dalších osudech "Pastvice Evy" v povídkě "Panimáma Evička". Fr. Čech uvěřuje zde krásnou povídku "Zasněžené květy". Jiná pěkná povídka sluje "Liška z hor" a psána je Jar. Havlíčkem. Kus českého života obsažen je v povídce "Co jsem zavála" od Vlasty Pittnerové. Zajímavé je též vyprávění Jos. Horálka "Soušeď" a četné jiné. Kalendář poskytuje příjemné čtení na několik večerů. Různé krajinomalby za doplatek . . . 15c. Sv. Václav, za doplatek . . . 15c. Večere Páně, za doplatek . . . 15c. Anděl Strážce, za doplatek . . . 15c. Rámce pro obrazy od 50c do \$1.50 až \$2.00. Kramská cena rámeč jest \$1.00 až \$4.00. Pokrok Západu, 1417-1419 South 13th Street, OMAHA, NEBRASKA.'